

Hra na redaktory

Výukový materiál

PhDr. Pavla Edita Herciková, Th.D.

ČESKÁ
BISKUPSKÁ
KONFERENCE

Hra na redaktory

Záměr hry:

Výukový materiál ‚Hra na redaktory‘ a jeho níže popsané využití objasňuje vznik písemných dějinných zpráv, včetně biblických textů, na základě redakčního zpracování různých literárních materiálů a reflexí na tutéž událost.

Očekávaný výstup:

Žáci se naučí porozumět rozdílu mezi faktografií a vnímáním faktů různými svědky a autory reflexí dané události, včetně možností připojení intencí redaktorů při kompilaci výsledného textu. Žáci tím získají klíč k četbě starověkých i pozdějších textů, pracujících s historickým materiálem. Na kompilaci, kterou vytvoří spolužáci, i na vhodném biblickém textu si žáci vyzkouší princip práce literární kritiky při pokusu rozlišit původní literární prameny, popř. také literární druhy.

Učební materiály:

Bible alespoň pro každou dvojici žáků, anebo zkopírované příslušné pasáže; alespoň dva soubory písemných materiálů reflektujících z více pohledů tutéž událost – lze použít ukázkové soubory níže (první dva pro 2. st. ZŠ, druhé dva pro SŠ)

Cílová skupina žáků:

Podle výběru textů a přizpůsobení obtížnosti lze použít pro 2. st. ZŠ (věková skupina: 12 – 15 let) i pro SŠ (věková skupina: 15 – 17 let).

Organizační forma výuky:

Práce ve skupinách, u žáků ZŠ je vhodné rozdělit práci do dvou vyučovacích hodin (1. redaktorská práce se zprávami ze současnosti, 2. práce s biblickými texty)

Popis hodiny:

 Rozdáme žákům několik rozdílných textů, vztahujících se k téže události (výlet, nehoda apod./ různá líčení, úřední nebo novinové zprávy, osobní svědectví a reakce, písně aj.) – následuje práce s texty ve skupinách.

?

Úkol

Z textů, které jste dostali, vytvořte souvislý text tak, abyste nevynechali žádnou informaci ani neochudili výsledný text o původní žánrovou pestrost.

- ♦ vytvoření jediného textu, kompilace z různých materiálů, snaha nevynechat důležité údaje a současně ve výsledném textu zachovat bohatství forem projevu

 Prezentace výsledků práce ve skupinách: ostatní skupiny odhadují, kdo mohl co vyprávět, nebo jaké zdroje mohly být předlohou...

 Práce s biblickým textem: důležitá je volba vhodného textu tak, aby obsahoval základní, delší dobu tradované jádro, zpravidla užívané k liturgickým účelům, a vedle něho vysvětlující a komentující pozdější redakcí připojený text, např. pro NZ: texty obsahující kerygma – líčení Petrova vystoupení o Letnicích (Sk 2), Pavlova obhajoba vzkříšení z mrtvých (1K 15) / pro SZ: různá vyznání při přinášení oběti: malé dějinné krédo (Dt 26), nebo poetické útvary vřazené do líčení událostí: část Debóřiny písně (Sd 5) aj.

?

Úkol

Zkuste vyslovit návrhy na možné zdrojové literární předlohy příslušného biblického textu a své návrhy nějak zdůvodněte.

- ♦ Práce ve dvojicích nebo pokračování v původních skupinách, následuje prezentace návrhů a závěrečné shrnutí. Jako domácí úkol lze nabídnout ještě jeden (lehčí) text k podobnému zamyšlení se nad jeho možnými prameny.

Příklady souborů textů reflektujících určitou událost

Výlet do lesa na houby

Babička:

To byste nevěřili, co se mi stalo v sobotu! Málem jsem se zmrzačila! – Jeli jsme s vnoučaty do lesa na houby. Ale vyjeli jsme pozdě. Dětem se nechtělo vstávat. Všechno pak bylo v takovém spěchu!

V lese se dědovi nechtělo s námi chodit, vydala jsem se tedy s dětmi hledat houby. Došli jsme k nějaké lávce přes strž, na druhé straně bylo mlází, které slibovalo houbařský úlovek. Když jsem ale na tu chatrnou lávku vstoupila, prasklo pode mnou jedno prkno a lávka se hrozně prohnula. Držela jsem se zábradlí, ale nemohla jsem se dostat po šikmé klouzavé lávce k jejímu okraji. Děti hrozně křičely a volaly dědu.

Jen Božím řízením se mi podařilo udržet se, než děda přišel... Však jsem to také potom dětem opakovala: Je to Boží ruka, která mě držela!

Alenka si prozpěvovala:

Sláva nazdar výletu, výletu, výletu,

Nezmokli jsme, už jsme tu, už jsme tady!

Pán Bůh nás dnes ochránil, ochránil, ochránil,

Z potoka nás zachránil – a už jsme doma!

Honza:

Babiččiny výpravy na houby, to znamená vždycky katastrofu! Mám před očima tmou a vizi hrozného dopoledne...

Sobota. Babi nás budí hrozně brzy! Tvrdí, že nám jinak ostatní houbaři vysbírají všechny houby. V lese spěchá, aby našla ta nejlepší místa. Třeba nějaké mlází. Děda nám vůbec nestačí a zůstane vždycky někde vzadu. Říkám si: To to zase dopadne!

Tentokrát nás zastavila překážka, hluboký příkop s potokem dole a stará vrzavá lávka. Jak jsem říkal: To to zase dopadlo! Pod babi to prasklo, skoro sletěla dolů! Když dorazil děda, měl co dělat, aby ji vytáhnul.

Jak jsem prorokoval: jít s babi na houby, to vždycky přinese nějakou příhodu!

Dědeček:

Babička chodí moc ráda na houby. Potřebuje ale doprovod, jinak by se ztratila. A ten doprovod jí musím dělat já... No, kdo chce kam, pomozme mu tam! Tak nějak se to stalo i minulou sobotu.

Odjeli jsme ráno autem do lesa. Protože se udělalo hezké teplé počasí a byl jsem unavený, sedl jsem si brzy na mýtině na pařez a odpočíval, zatímco babička s dětmi prohledávaly v okolí lesní podrost. Asi jsem si trochu zdřímnul. Volal jsem na babi a šel jsem ji hledat.

Najednou jsem uslyšel děti, jak mě volají. Pospíšil jsem si za hlasy a našel babičku, jak napůl sedí, napůl visí na rozbité dřevěné lávce nad roklí s potokem, ta se pod ní prolomila. Lávka byla prohnutá, mokrá a kluzká, a babička se nemohla dostat k jejímu okraji. Podal jsem babičce konec silné větve a vytáhl ji k sobě. Inu, neříkej hop, dokud jsi nepřeskočil. Nebylo to tak jednoduché ji vytáhnout...

Naštěstí všechno dobře dopadlo. Jak se říká: Konec dobrý, všechno dobré!

Narodila se Markétka

Maminčina SMS z porodnice:

Oznamuji, že máme dceru Markétku, narodila se dnes ve 13:25, váží 3,85 kg a měří 51 cm. Všechny pozdravujeme.

Babička vyprávěla sousedce:

Ta naše Markétka, to je pěkný cvalík! A jak jí chutná! Má se čile k světu! A jak se směje! Má takovou roztomilou bradičku a nos! A nad čelíčkem už jí roste kudrnka vlasů. To bude asi kudrnatá po mamince... A po tatínkovi má kukadla!

Prababička zpívala Markétce ukolébavku:

Kohoutek vesele kokrhá na dvorečku, na dvorečku,
že máme hezounkou holčičku v tom našem domečku!
Boubelatá, kudrnatá, hajej má Markétko modrooká!

Liduška reagovala zklamaně:

Ta je maličká! A vůbec ještě neběhá! Vždyť si se mnou vůbec ještě nemůže hrát! Já jsem chtěla sestřičku, jako jsou děti ve školce!

Pozvánka na křest:

Dovolujeme si Vás pozvat na křtiny naší Markétky, které se uskuteční v sobotu 18. dubna v 17:00 hod. v kostele Nanebevzetí Panny Marie v Domažlicích. Tatínek, maminka, Liduška

Automobilová nehoda

Policejní hlášení:¹

V sobotu 17. 1. v časných ranních hodinách jel od obce Mašov k ulici Sobotecká osobním vozidlem 22letý řidič.

Při projíždění ostré zatáčky přešel do protisměru a dále sjel mimo komunikaci pod její úroveň, kde narazil do stromů. Prochladlého muže za volantem objevili ráno krátce před osmou hodinou náhodní svědci a přivolali pomoc. Podle jeho tvrzení v autě po nárazu usnul. Ještě před tím, než byl převezen do nemocnice, se podrobil dechové zkoušce na alkohol s pozitivním výsledkem 2,44 a 2,46 promile alkoholu. Souhlasil i s odborným lékařským vyšetřením s odběrem krve.

Tentýž den byly ve věci zahájeny úkony v trestním řízení. Nezodpovědnému mladíkovi hrozí za přečin ohrožení pod vlivem návykové látky až tři roky ve vězení.

Náhodní svědci:

V sobotu ráno jsme procházeli lesem pod silnicí. Je tam takový stromy porostlý sráz, nad kterým vede silnice. Uviděli jsme o strom opřené auto s pomačkanými plechy, které muselo v noci sjet ze silnice. Šli jsme se podívat, co se tam stalo. Za volantem seděl zhroucený řidič, mysleli jsme, že je možná mrtvý nebo těžce zraněný. Okamžitě jsme zavolali policii a lékaře. Mezitím jsme se pokoušeli otevřít dvířka. Když se nám to podařilo, začal řidič přicházet pomalu k sobě. Byl prostydlý a bylo z něj cítit alkohol.

Rozhovor později projíždějící řidičky s jejím spolujezdcem:

Jeď pomalu, před námi je nějaká bouračka! Podívej, vytahují na silnici z lesa rozbité auto!

Není divu, dneska to ráno klouzalo. Ale když někdo sjel tak hluboko, to jel asi pěkně rychle!

Nemyslím si, že by musel jet tak rychle, aby sklouznul z takového srázu!

V zimě musí být člověk mnohem opatrnější! Kdopak asi byl v tom autě a co se mu stalo?

To ti neřeknu, ale nerad bych skončil podobně! Nemám tě vystřídat?

Jede se mi dobře. Nakonec víš, že podle statistik zaviní ženy mnohem méně nehod než muži? Četla jsem, že „muži obecně vykazují přibližně 2krát vyšší míru nehodovosti“² než ženy!

To mi vysvětlí, některé ženy jsou na silnici velice nebezpečné!

Tak? V tom článku totiž stálo, že u mužů „bývá příčinou především rychlejší jízda a menší respekt k pravidlům silničního provozu“ a že „obecně jezdí muži riskantněji“.³

Takže jsme horší?

Ale ne, jenom někdy méně opatrní ...

Tady ovšem nevíme, kdo byl řidič nebo řidička a jak jel!

No dobře. Nehádejme se! Musím dávat pozor na cestu.

1 Tamtéž.

2 Viz KMÍNEK, Petr. *Opilý řidič po nehodě usnul ve svém voze* [online]. Policejní deník. Zpravodajství pohledem civilního občana. [cit. 25.1.2015]. Dostupný z WWW: < <http://policejnidenik.cz/opily-ridic-po-nehode-usnul-ve-svem-voze/> >.

3 Viz: *Jak řídí ženy a muži?* [online]. BESIP. [cit. 27.1.2015]. Dostupný z WWW: < <http://www.ibesip.cz/cz/pro-media/129-jak-ridi-zeny-a-muzi> >

Setkání Taizé v Praze

Program den po dni:⁴

SOBOTA 27. PROSINCE 2014

Příjezd 1500 dobrovolníků, kteří budou pomáhat při příjezdu a organizaci hlavní skupiny účastníků setkání

PONDĚLÍ 29. PROSINCE 2014

Během dopoledne: příjezd účastníků na hlavní příjem na výstavišti PVA EXPO PRAHA v Letňanech, potom se vydají do *hostitelského společenství*, které jim bylo přiděleno

Během dne: příjem účastníků v hostitelském společenství a odeslání do míst ubytování, návrat do hostitelského společenství a společný odjezd do Letňan nebo do centra města

17:30 večere

19:00 večerní modlitba, přibližně do 20:45

Okolo 22:00 návrat do míst ubytování

ÚTERÝ 30. A STŘEDA 31. PROSINCE 2014

Snídaně na místě ubytování

8:30 ranní modlitba v hostitelském společenství, následuje setkání ve skupinkách

Oběd (z balíčku, který se rozdával předcházející večer)

13:00 polední modlitba v katedrále a dalších chrámech v centru Prahy

Odpoledne: workshopy (s biblickou a duchovní tematikou, tematikou sociální angažovanosti, Evropy, hudby, umění, dějin Prahy apod.) na různých místech v Praze a v halách výstaviště

17:30 výdej večere

19:00 večerní modlitba, přibližně do 20:45

30. PROSINCE: okolo 22:00 návrat do míst ubytování

31. PROSINCE: 23:00 v hostitelských společenstvích noční modlitba za mír a „festival národů“. Návrat do míst ubytování okolo 2:00

ČTVRTEK 1. LEDNA 2015

Ranní bohoslužby místní církve, poté společný oběd s hostiteli

Odpoledne: regionální setkání na výstavišti nebo na různých místech Prahy

17:30 večere

19:00 večerní modlitba, přibližně do 20:45

Okolo 22:00 návrat do míst ubytování

PÁTEK 2. LEDNA 2015

8:30 ranní modlitba v hostitelském společenství, potom odjezd

Vzpomínky pořadatelky:⁵

Přijeli najednou a nikdo je do té doby neznal, ačkoli byli pozvaní – všichni do jednoho. A bylo jich víc než dvacet tisíc! Poutníků, kteří přijeli na setkání Taizé do Prahy, které proběhlo od 29. prosince 2014 do 2. ledna 2015.

Mohu říct... Nečekala jsem, že to nabere takový spád. Že mě bude bavit i ta šílená registrace poutníků, kteří přijeli na setkání Taizé. Nevěřila bych, že během hodiny si člověk opráší angličtinu a během týdne přepíná čeština – němčina – angličtina. Nezažila jsem, aby se takový mix národů bavil a modlil tak sjednoceně, klidně a zároveň radostně. Nikdy by mě nenapadlo, že bychom si mohli být za těch pět dní bližší než se spolužáky za tři roky studia. Duch svatý to zařídil, málem jsem tomu nevěřila. A ještě před dvěma měsíci bych si nemyslela, že takový výdej energie mě tolik nakopne a povzbudí ...

Tohle setkání mělo neuvěřitelný náboj. Překračovali jsme hranice mezi národy, ale i svoje osobní meze a všichni dohromady jsme pak překročili hranici dvou roků. To, na co nemáme zapomenout, je motto celého setkání: „Vy jste sůl země.“

Slova bratra Aloise, představeného komunity v Taizé:⁶

Ano, byli jsme v Praze už v roce 1990, rok po revoluci v Československu. Dnešní situace se podstatně liší. Musíme usilovat o hledání důvodů, které by daly naději dnešní Evropě a mladým lidem, včetně důvodů k víře, důvěře v Boha a životu z této důvěry.

Ježíšova slova „Vy jste sůl země“ jsou mottem letošního evropského setkání mladých lidí, pokračuje bratr Alois. Znamená to, že nejsme křesťané pouze podle statistik a čísel, ale že je tu síla evangelia, ve které můžeme žít, usilovat o mír a spravedlnost tam, kde každý z nás žije.

Píseň složená pro setkání Taizé v Praze:

Staňte se solí, solí země, a hledejte poklad víry.

Buďte světlem, světlem světa, které do tmy svítí.

5 Viz 1.2 Program den po dni. In: Příručka pro místní přípravné týmy [online]. Evropské setkání mladých v Praze [cit. 27.1.2015]. Dostupný z WWW: < <http://www.taizepraha.cz/prirucka-pro-mistni-pripravne-tymy/> >.

6 Viz CÍSLEROVÁ, Anna. *Vzpomínky na Taizé v Břevnově* [online]. Praha: Farnost sv. Markéty v Břevnově, 2015. Evropské setkání mladých v Praze [cit. 27.1.2015]. Dostupný z WWW: < <http://www.farnost-brevnov.cz/2015/01/vzpominky-na-taize/> >.

Práce s biblickým textem:

- Seznámení se s obsahem textu
- Zasazení zvoleného úryvku do kontextu popisovaných dobových událostí a případně jeho liturgického použití
- Samostatné promyšlení žáků a zaznamenání návrhů členění textu, literárních zdrojů nebo inspirací jednotlivých částí textu a možných spoluautorů
- Porovnání návrhů žáků
- Závěrečné shrnutí

A. „Malé dějinné krédo“ aneb „S košem úrody“

¹Až přijdeš do země, kterou ti Hospodin, tvůj Bůh, dává do dědictví, a obsadíš ji a usadíš se v ní, ²vezmeš z prvotin všech polních plodů, které vytěžíš ze své země, kterou ti dává Hospodin, tvůj Bůh, vložíš je do koše a půjdeš k místu, které vyvolí Hospodin, tvůj Bůh, aby tam přebývalo jeho jméno.

³Přijdeš ke knězi, který tam bude v těch dnech, a řekneš mu: „Vyznávám dnes Hospodinu, tvému Bohu, že jsem vstoupil do země, o které přísahal Hospodin našim otcům, že nám ji dá.“

⁴Kněz vezme koš z tvé ruky a postaví jej před oltář Hospodina, tvého Boha.

⁵Ty pak promluvíš před Hospodinem, svým Bohem, takto: „Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova, sestoupil do Egypta a s hrstkou lidí tam pobýval jako host. Tam se stal velikým, zdatným a početným národem. ⁶Ale Egypťané s námi zle nakládali, trýznili nás a tvrdě nás zotročovali. ⁷Tu jsme upěli k Hospodinu, Bohu našich otců, a Hospodin nás vyslyšel, shlédl na naše pokoření, plahočení a útlak.

⁸Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, za veliké hrůzy, se znameními a zázraky, ⁹a přivedl nás na toto místo a dal nám tuto zemi, zemi oplývající mlékem a medem. ¹⁰Nyní tedy, hle, přinesl jsem prvotiny z plodů role, kterou jsi mi dal, Hospodine.“ A postavíš koš před Hospodina, svého Boha, a pokloníš se před Hospodinem, svým Bohem.

¹¹Budeš se radovat ze všeho dobrého, co dal Hospodin, tvůj Bůh, tobě a tvému domu, ty i lévijec i bezdomovec, který bude mezi vámi. ¹²Když pak třetího roku, v roce desátků, odvedeš všechny desátky ze své úrody a dáš je lévijci, bezdomovci, sirotku a vdově, aby jedli v tvých branách a nasýtli se, ¹³řekneš před Hospodinem, svým Bohem: „Vynesl jsem z domu, co bylo svaté, a dal jsem to lévijci a bezdomovci, sirotku a vdově, zcela podle tvého příkazu, který jsi mi dal. Nepřestoupil jsem ani neopomenul žádné z tvých přikázání.“

(Dt 26,1-13)

Text: Dt 26,1-13

Zasazení do kontextu:

Knih Deuteronomium (česky ‚Druhý zákon‘) je koncipovaná jako Mojžíšovo opakování Zákona pro lid těsně před jeho vstupem do zaslíbené země. Obsahuje zásady, jimiž se má ve svém novém domově řídit.

Vzhledem k popisu poměrů a zásad života již usazeného zemědělského obyvatelstva se jedná o retrospektivní vyprávění. Redaktor textu už znal zvyky a nařízení, ustálené po delší době osídlení země. V jeho době zažitá rituála, konané při určitých příležitostech, se snaží odvodit z přímého Mojžíšova vyučování.

Členění textu a jeho možné literární zdroje:

Jádrem textu je tzv. ‚malé dějinné krédo‘, vyznání, které pronáší zemědělec ve chvíli přinášení oběti z prvotín úrody (viz Lv 23,10).

Předložený text uvozuje popis situace, ve které se daný text pronáší. Dovětek tvoří výzva k radosti a ještě jedna formule přednášená v rámci obřadu.

B. „Letnice“ aneb „Byli apoštolé opilí?“

¹Když nastal den letnic, byli všichni shromážděni na jednom místě. ²Náhle se strhl hukot z nebe, jako když se žene prudký víchř, a naplnil celý dům, kde byli. ³A ukázaly se jim jakoby ohnivé jazyky, rozdělily se a na každém z nich spočinul jeden; ⁴všichni byli naplněni Duchem svatým a začali ve vytržení mluvit jinými jazyky, jak jim Duch dával promlouvat.

⁵V Jeruzalémě byli zbožní židé ze všech národů na světě, ⁶a když se ozval ten zvuk, sešlo se jich mnoho a užasli, protože každý z nich je slyšel mluvit svou vlastní řečí. ⁷Byli ohromeni a divili se: „Což nejsou všichni, kteří tu mluví, z Galileje?“ ⁸Jak to, že je slyšíme každý ve své rodné řeči: ⁹Parthové, Médové a Elamité, obyvatelé Mezopotámie, Judeje a Kappadokie, Pontu a Asie, ¹⁰Frygie a Pamfylie, Egypta a krajů Libye u Kyrény a přistěhovalí Římané, ¹¹židé i obrázení pohané, Kréťané i Arabové; všichni je slyšíme mluvit v našich jazycích o velikých skutcích Božích!“ ¹²Žasli a v rozpacích říkali jeden druhému: „Co to má znamenat?“ ¹³Ale jiní říkali s posměškem: „Jsou opilí!“

¹⁴Tu vystoupil Petr spolu s jedenácti, pozvedl hlas a oslovil je: „Muži judští a všichni, kdo bydlíte v Jeruzalémě, toto vám chci oznámit, poslouvejte mě pozorně: ¹⁵Tito lidé nejsou, jak se domníváte, opilí – vždyť je teprve devět hodin ráno. ¹⁶Ale děje se, co bylo řečeno ústy proroka Jóele:

¹⁷‘A stane se v posledních dnech, praví Bůh, sešlu svého Ducha na všechny lidi, synové vaši a vaše dcery budou mluvit v prorockém vytržení, vaši mládenci budou mít vidění a vaši starci budou mít sny. ¹⁸I na své služebníky a na své služebnice v oněch dnech sešlu svého Ducha, a budou prorokovat. ¹⁹A učiním divy nahoře na nebi a znamení dole na zemi: krev a oheň a oblaka dýmu. ²⁰Slunce se obrátí v temnotu a měsíc se změní v krev, než přijde den Páně, velký a slavný; ²¹a každý, kdo vyzývá jméno Páně, bude zachráněn.’

²²Muži izraelští, slyšte tato slova: Ježíše Nazaretského Bůh potvrdil před vašimi zraky mocnými činy, divy a znameními, která mezi vámi skrze něho činil, jak sami víte. ²³Bůh předem rozhodl, aby byl vydán,

a vy jste ho rukou bezbožných přibili na kříž a zabili. ²⁴Ale Bůh ho vzkřísil; vytrhl jej z bolesti smrti, a smrt ho nemohla udržet ve své moci.“

(Sk 2,1-24)

Text: Sk 2,1-24

Zasazení do kontextu:

Kniha Skutků apoštolů líčí vývoj prvotní církve od popisované události Ježíšova nanebevstoupení přes seslání Ducha svatého o Letnicích, začátků pronásledování křesťanů a rozšíření církve z Jeruzaléma a později také z Antiochie do Malé Asie a po celém východním Středomoří – až do Říma jako centra tehdejšího politického světa.

Vyprávění o událostech Letnic následuje po zprávě o Ježíšově nanebevstoupení a zmínce o společném setrvávání apoštolů v modlitbě a volbě Matěje na místo zrádce Jidáše.

Letnice znamenaly prvotně židovský poutní svátek šavuot, svátek týdnů, oslav darování Zákona na Sinaji. Protože se jednalo o poutní svátek, bylo město plné židovských poutníků.

Členění textu a jeho možné literární zdroje:

Úryvek začíná vylíčením neobvyklého zážitku seslání Ducha svatého, včetně vyhrnutí se apoštolů na ulici a reakce davů kolem.

Jádrem textu je Petrovo kázání, ve kterém se (na konci zvoleného úryvku) objevuje znovu a znovu opakovaná zvěst křesťanské víry (tzv. kerygma): Ježíš byl potvrzen mocnými činy jako očekávaný židovský Mesiáš, byl ukřižován a byl vzkříšen.

Tuto zvěst ještě předchází citace z Písma Starého zákona, z proroka Jóela (viz Jl 3,1-5), pomocí níž Petr ve své řeči odmítá nařčení apoštolů z opilosti.

C. „Vítězství ve válce“ aneb „Ženy soudkyně a válečnice“

¹Po Ehúdově smrti se Izraelci dále dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích. ²I vydal je Hospodin napospas Jabínovi, králi kenaanskému, který kraloval v Chasóru. Velitelem jeho vojska byl Sísera; ten sídlil v Charósetu pronárodů. ³I úpěli Izraelci k Hospodinu, protože Jabín měl devět set železných vozů a po dvacet let Izraelce krutě utlačoval.

⁴Toho času v Izraeli soudila prorokyně Debóra, žena Lapidótova. ⁵Sedávala pod Debóřinou palmou mezi Rámou a Bét-elem v Efrajimském pohoří a Izraelci za ní přicházeli, aby je soudila. ⁶Ta poslala pro Báraka, syna Abínoamova, z neftalíjské Kedeše, a naléhala na něho: „Sám Hospodin, Bůh Izraele, ti přikazuje: »Táhni hned na horu Tábor a vezmi s sebou deset tisíc mužů z Neftalíovců a Zabulónovců. ⁷Já k tobě přivedu k potoku Kísonu velitele Jabínova vojska Síseru i jeho vozbu a jeho hlučící dav a dám ti jej do rukou.«,

⁸Bárak jí odpověděl: „Půjdeš-li se mnou, půjdu, nepůjdeš-li se mnou, nepůjdu.“ ⁹Řekla: „Určitě s tebou půjdu, avšak na cestě, kterou půjdeš, se neproslavíš, Hospodin totiž vydá Síseru do rukou ženy.“ I vstala Debóra a vypravila se s Bárakem do Kedeše. ¹⁰Bárak svolal do Kedeše Zabulóna i Neftalího; táhlo za ním deset tisíc mužů, i Debóra táhla s ním.

¹¹A Kénijec Cheber se odloučil od Kajina, od potomků Chóbaba, tchána Mojžíšova, a přemístil svůj stan k bozišti v Saanajimu u Kedeše. ¹²Když ohlásili Síserovi, že Bárak, syn Abínoamův, vystoupil na horu Tábor, ¹³svolal celou svou vozbu, devět set železných vozů, i všechny lid, který měl v pohotovosti, z Charósetu pronárodů k potoku Kísonu.

¹⁴Debóra vyzvala Báraka: „Připrav se, toto je den, kdy ti Hospodin vydal Síseru do rukou. Hospodin sám vytáhl před tebou.“ I sestoupil Bárak z hory Táboru a za ním deset tisíc mužů. ¹⁵Hospodin ostrím meče uvedl ve zmatek Síseru a všechnu jeho vozbu a celý tábor před Bárakem. Sísera seskočil z vozu a prchal pěšky. ¹⁶Bárak pronásledoval vozbu a tábor až k Charósetu pronárodů. Celý Síserův tábor padl ostrím meče, nezůstal ani jediný.

¹⁷Sísera prchal pěšky ke stanu Jáely, ženy Kénijce Chebera, neboť mezi chasórkým králem Jabínem a domem Kénijce Chebera byl mír. ¹⁸Jáel vyšla Síserovi vstříc a zvala jej: „Uchyl se, můj pane, uchyl se ke mně, neboj se!“ Uchýlil se k ní do stanu a ona ho přikryla houní. ¹⁹Poprosil ji: „Dej mi prosím napít trochu vody, mám žízeň.“ Otevřela měch s mlékem, dala mu napít a přikryla ho. ²⁰Nato ji požádal: „Stůj u vchodu do stanu, a kdyby někdo přišel a ptal se tě: »Je zde někdo?« odpověz: »Není.«,

²¹I uchopila Jáel, žena Cheberova, stanový kolík, vzala do ruky kladivo, přikradla se k němu a vrazila mu stanový kolík do spánku, že pronikl až do země. On totiž tvrdě spal, protože byl unaven. Tak zemřel. ²²A tu, když Bárak pronásledoval Síseru, vyběhla mu Jáel vstříc a volala na něho: „Pojď, ukážu ti muže, kterého hledáš.“ Vstoupil k ní, a hle, Sísera leží mrtev a v jeho spánku vězí stanový kolík.

²³Onoho dne pokořil Bůh kenaanského krále Jabína před syny Izraele.

²⁴Ruka Izraelců začala postupně tvrdě doléhat na kenaanského krále Jabína, až i Jabína, krále kenaanského, zničili.

¹Onoho dne zpívala Debóra a Bárak, syn Abínoamův:

²Vlas bojovníků v Izraeli volně vlaje, že se dobrovolně sešel lid, dobrořečte Hospodinu!

³Slyšte, králové, poslouchejte, hodnostáři, já budu pět Hospodinu, já mu budu zpívat, zpívat žalmy Hospodinu, Bohu Izraele.

⁴Hospodine, když jsi táhl ze Seíru, když jsi vykročil z Edómského pole, země se třásla, z nebes kanuly krůpěje, ano, z oblaků kanuly krůpěje vod.

⁵Hory se zapotácely před Hospodinem, Bohem ze Sínaje, před Hospodinem, Bohem Izraele.

⁶Ve dnech Šamgara, syna Anatova, ve dnech Jáeliných byly opuštěny stezky. Kdo se vydávali na cesty, vydávali se po stezkách křivolakých.

⁷Opuštěn byl venkov, pusto bylo v Izraeli, až jsem povstala já, Debóra, povstala jsem jako matka v Izraeli.

⁸Kdykoli si lid volil nové bohy, rozpoutal se v branách boj; ale ukázal se štít nebo kopí mezi čtyřiceti tisíci v Izraeli?

⁹Mé srdce je s těmi, kdo třímají v Izraeli palcát, při dobrovolnících v lidu; dobrořečte Hospodinu!

¹⁰Vy, kteří jezdíte na bělavých oslicích, kdo sedáváte na kobercích, kdo se ubíráte cestou, rozvažujte!

¹¹Vzdálení hluku střelců, mezi napajedly, tam ať opěvují spravedlivé činy Hospodina, spravedlivé činy jeho vojevůdce v Izraeli, když lid Hospodinův sestoupil k branám.

¹²Procitni, procitni, Debóro, procitni, procitni, píseň pěj! Povstaň, Báraku, odveď své zajatce, synu Abínoamův!

¹³Tehdy ten z lidu, kdo vyvázl, pošlapal urozené; Hospodin mi dal pošlapat bohatýry.

(Sd 4,1 – 5,13)

Text: Sd 4,1 - 5,13

Zasazení do kontextu:

Po příchodu izraelských kmenů do zaslíbené země nebyli zdaleka jejími jedinými obyvateli a pokračovalo mnoho bojů o úrodná území. V těchto lokálních potyčkách nebyli Izraelci vždycky zcela úspěšní. Redaktor knihy Soudců poskytuje následující vysvětlení skutečnosti útlatu nedávno usazeného izraelského obyvatelstva ze strany jejich sousedů: *„Izraelci se dopouštěli toho, co je zlé v Hospodinových očích“* a útlak od nepřátel pak byl trestem dopuštěným na ně od Boha-Hospodina. Bůh se však vždy po nějakém čase slitoval a povolal Izraelcům z jejich řad nějakou charismatickou osobnost, zde jmenovitě prorokyni Debóru, která se zasloužila o vysvobození Izraelců z útisku sousedních nebo i vzdálenějších nepřátel.

Členění textu a jeho možné literární zdroje:

Jádrem textu je hymnická oslavná píseň o vítězství, zpívaná prorokyní Debórou. Je to jeden z vůbec nejstarších textů zařazených do biblického kánonu.

Tato píseň však musí být opatřena vysvětlujícím líčením události války mezi Kenánci z Chasóru na severu a izraelskými kmeny. Toto líčení je navíc uvedeno a následně propojeno s Debóřinou písní mladším textem teologicky smýšlejícího redaktora, který dává událostem morálně-náboženský význam.

D. „Pavlova obhajoba vzkříšení z mrtvých“ aneb „Křesťané – nejubožejší ze všech lidí?“

¹Chci vám připomenout, bratří, evangelium, které jsem vám zvěstoval, které jste přijali, které je základem, na němž stojíte, ²a skrze něž docházíte spásy, držíte-li se ho tak, jak jsem vám je zvěstoval – vždyť jste přece neuvěřili nadarmo.

³Odevzdal jsem vám především, co jsem sám přijal, že Kristus zemřel za naše hříchy podle Písem ⁴a byl pohřben; byl vzkříšen třetího dne podle Písem, ⁵ukázal se Petrovi, potom Dvanácti.

⁶Poté se ukázal více než pěti stům bratří najednou; většina z nich je posud na živu, někteří však již zesnuli. ⁷Pak se ukázal Jakobovi, potom všem apoštolům. ⁸Naposledy ze všech se jako nedochůdčeti ukázal i mně. ⁹Vždyť já jsem nejmenší z apoštolů a nejsem ani hoden jména apoštol, protože jsem pronásledoval církev Boží. ¹⁰Milostí Boží jsem to, co jsem, a milost, kterou mi prokázal, nebyla nadarmo; více než oni všichni jsem se napracoval – nikoli já, nýbrž milost Boží, která byla se mnou. ¹¹Ať už tedy já, nebo oni – tak zvěstujeme a tak jste uvěřili.

¹²Když se tedy zvěstuje o Kristu, že byl vzkříšen, jak mohou někteří mezi vámi říkat, že není zmrtvýchvstání? ¹³Není-li zmrtvýchvstání, pak nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁴A jestliže Kristus nebyl vzkříšen, pak je naše zvěst klamná, a klamná je i vaše víra, ¹⁵a my jsme odhaleni jako lživí svědkové o Bohu: dosvědčili jsme, že Bůh vzkřísil Krista, ale on jej nevzkřísil, není-li vzkříšení z mrtvých.

¹⁶Neboť není-li vzkříšení z mrtvých, nebyl vzkříšen ani Kristus. ¹⁷Nebyl-li však Kristus vzkříšen, je vaše víra marná, ještě jste ve svých hříších, ¹⁸a jsou ztraceni i ti, kteří zesnuli v Kristu. ¹⁹Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!

²⁰Avšak Kristus byl vzkříšen jako první z těch, kdo zesnuli. ²¹A jako vešla do světa smrt skrze člověka, tak i zmrtvýchvstání: ²²jako v Adamovi všichni umírají, tak v Kristu všichni dojdou života. ²³Každý v daném pořadí: první vstal Kristus, potom při Kristově příchodu vstanou ti, kdo jsou jeho. ²⁴Tu nastane konec, až Kristus zruší vládu všech mocností a sil a odevzdá království Bohu a Otcí. ²⁵Musí totiž kralovat, „dokud Bůh nepodmaní všechny nepřátele pod jeho nohy“.

²⁶Jako poslední nepřítel bude přemožena smrt, ²⁷vždyť „pod nohy jeho podřídil všecko“. Je-li řečeno, že je mu podřízeno všecko, je jasné, že s výjimkou toho, kdo mu všecko podřídil. ²⁸Až mu bude podřízeno všecko, pak i sám Syn se podřídí tomu, kdo mu všecko podřídil, a tak bude Bůh všecko ve všem.

²⁹Jaký by jinak mělo smysl to, že se někteří dávají křtít za mrtvé? Jestliže mrtví vůbec nevstanou, proč se za ně dávají křtít? ³⁰A proč i my se v každou hodinu vydáváme v nebezpečí? ³¹Den ze dne hledím smrti do tváře - ujišťuji vás o tom, bratří, při všem, co pro mne znamená, v Kristu Ježíši, našem Pánu! ³²Jestliže jsem v Efezu podstoupil zápas se šelmami jen z lidských pohnutek, co mi to prospěje? Jestliže mrtví nevstanou, pak „jezme a pijme, neboť zítra zemřeme“. ³³Neklamte se: „špatná společnost kazí dobré mravy“. ³⁴Vystřízlivějte, jak se sluší, a nehřešte. Někteří nemají ani ponětí o Bohu. Říkám to k vašemu zahanbení!

³⁵Ale někdo snad řekne: „Jak vstanou mrtví? V jakém těle přijdou?“ ³⁶Jaká pošetilost! To, co zaséváš, nebude oživeno, jestliže neumře. ³⁷A co zaséváš, není tělo, které vzejde, nýbrž holé zrno, ať už pšenice nebo nějaké jiné rostliny. ³⁸Bůh však mu dává tělo, jak sám určil, každému semeni jeho zvláštní tělo.

³⁹Není jedno tělo jako druhé, nýbrž jiné tělo mají lidé, jiné zvířata, jiné ptáci, jiné ryby. ⁴⁰A jsou tělesa nebeská a tělesa pozemská, ale jiná je sláva nebeských a jiná pozemských. ⁴¹Jiná je záře slunce a jiná měsíce, a ještě jiná je záře hvězd, neboť hvězda od hvězdy se liší září.

⁴²Tak je to i se zmrtvýchvstáním. Co je zaseto jako pomíjitelné, vstává jako nepomíjitelné. ⁴³Co je zaseto v poníženosti, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci. ⁴⁴Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní. Je-li tělo přirozené, je i tělo duchovní.

(1K 15,1-44)

Text: 1K 15,1-44

Zasazení do kontextu:

Apoštol Pavel píše věřícím do Korintu. Ve svém dopise uvádí na pravou míru křesťanské učení, které v Korintě sám hlásal a během jeho nepřítomnosti bylo v některých představách, popř. praktickém chování členů obce, posunuto.

V tomto textu se jedná o víru či nevíru ve vzkříšení mrtvých.

Členění textu a jeho možné literární zdroje:

Pavel začíná připomenutím základu křesťanského učení, které v Korintě hlásal (tak zvaného kerygmatu): Ježíš je zde nazván Kristus a tím označen řeckým ekvivalentem jako židovský Mesiáš, zemřel za hříchy lidí, byl pohřben a byl vzkříšen. A existují svědkové. – Jedná se o shrnutí neustále opakovaného hlásání víry, jak se v prvotní církvi dělo.

V dalším Pavel polemizuje s těmi, kdo v korintské obci začali popírat vzkříšení z mrtvých. Vysvětluje, že smrt bude přemožena jako poslední nepřítel Boží vlády.

V poslední části je připojeno přirovnání vzkříšeného lidského těla ke klasu, v němž pokračuje život obilného zrna.

Snadnější varianta: porovnání různých biblických textů přinášejících stejné téma

A. Jeden příběh/ dokument přinesený více pohledy synoptických evangelií

Synoptická evangelia = „spolu-přehlednutelná, tj. porovnatelná“

Př.1: vyprávění o uzdravení slepého (jednoho či více?):

Mt 20,29-34 // Mk 10,46-52 // L 18,35-43

Př.2: Ježíšovo kázání na hoře / rovině – tzv. „blahoslavenství“:

srovnání Mt 5,1-12 // L 6,20-26

B. Citace jiného biblického textu s uvozením:

Př.1: Matoušovy citace SZ, uvozené: „aby se splnilo, co bylo řečeno ústy proroka“,

viz : Mt 1,22 ; 2,15.17 ; 3,3 ; 4,14 ; 8,17 ; 12,17 ; 13,35 ; 21,4 ; 27,9 // Sk 2,16 ; 28,25

Pozn.: Nový zákon odkazuje mnohokrát na texty Starého zákona, většinou bez takového uvození.